

A. (Amma) Asante

Amma Asante (1972) studeerde Politieke Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Ze was van 1998 tot 2006 lid van de Amsterdamse gemeenteraad. In 2016 kwam ze voor de PvdA in de Tweede Kamer als woordvoerder Hoger Onderwijs, maar kon na de verkiezingen van 2017 niet meer terugkeren. Asante combineerde haar politieke activiteiten met werkzaamheden binnen het sociaal domein. Zij adviseerde als Adviseur Sociaal Domein overheden en maatschappelijke organisaties over de decentralisatie van de Participatiewet, Wmo, Jeugdzorg, transformatie van het sociaal domein, armoede en schulden.

LCR-VOORZITTER AMMA ASANTE:

“Mijn missie is: invoelbaarheid vergroten van beslissers. Het gaat om mensen!”

De Landelijke Cliëntenraad (LCR) heeft per 1 mei een nieuwe voorzitter: Amma Asante. Met een ruime politieke bagage en veel ervaring als adviseur in zowel openbaar bestuur als maatschappelijke ontwikkeling, wordt Asante gezien als de perfecte persoon om de scheidende voorzitter Gerrit van der Meer op te volgen. Hoewel zij de positie nog maar heel kort bekleedt, heeft Asante al een aardig idee van wat zij de komende vier jaar wil doen.

Door drs. Ilse van der Stoep

Na haar periode als Kamerlid was Asante op zoek naar een andere rol. Haar oude baan als adviseur van de overheid in het sociaal domein paste niet meer bij haar ontwikkeling. “Ik werd ingehuurd door gemeenten, ministeries of maatschappelijke organisaties wanneer ze een probleem of vraagstuk hadden dat ze niet zelf konden oplossen,” vertelt ze. “Ik heb heel veel projecten gedraaid, maar uiteindelijk is het toch de wethouder of gemeenteraad die beslist wat er met je advies gebeurt. Ik was uit die rol gegroeid. Maar wat dan wel? Ik zocht naar een nieuwe uitdaging, maar wel binnen het sociaal domein. Ik had in mijn werk te maken gehad met lokale cliëntenraden en toen iemand me wees op de vacature bij de LCR heb ik eerst wat mensen gebeld en gevraagd of ze dachten dat het iets voor mij was. Daarna heb ik een brief geschreven, waarin ik vertelde waar ik me druk over maak en waarom ik dacht dat ik de geschikte kandidaat ben.

“Ik zie dat het steeds meer moeite kost om als cliënt je weg te vinden, je vragen beantwoord te krijgen, geholpen, gehoord en gezien te worden.”

Waar ik me druk over maak? Ik zie dat het steeds meer moeite kost om als cliënt je weg te vinden, je vragen be-

antwoord te krijgen, geholpen, gehoord en gezien te worden. De samenleving wordt steeds ingewikkelder en de overheid wordt steeds ontoegankelijker voor heel veel mensen. Met name mensen met een smalle beurs, met een lager opleidingsniveau, ouderen en mensen met een beperking of chronische ziekte. Eigenlijk de mensen voor wie LCR opkomt. Voor die mensen wil ik me, samen met de raad, onze leden, hun achterban en bondgenoten, inzetten.”

Rol van de voorzitter

‘Praten, overtuigen en coalities smeden’ is volgens Asante de rol van de voorzitter van de LCR. “De LCR is gesprekspartner van de overheid,” zegt ze. “Een paar keer per jaar zitten we namens de cliënten met overheidsinstanties als VNG, de SVB, het UWV, de staatssecretaris en allerlei andere beleidsmakers en uitvoerders aan tafel, om inspraak te hebben over beleid, wetgeving en uitvoering. Verder ga ik het land in om te spreken bij organisaties die dezelfde doelen nastreven als wij. We vormen samen een bondgenootschap. Daarnaast zit ik natuurlijk vergaderingen van de LCR voor: ik moet zorgen dat iedereen gehoord wordt, dat er een goede besluitvorming is, dat ik input krijg die me mandaat geeft om aan tafel te zitten bij bestuurders. Ook schrijf ik opiniestukken. Mijn voorgangers deden de baan in twee dagen in de week.

Ik ga deze functie fulltime invullen en daarnaast kwalitatief onderzoek doen onder cliënten. Het is namelijk sterker als de voorzitter zelf het land intrekt, zelf onderzoek doet, dan dat je jouw adviezen alleen doet op basis van onderzoek dat door anderen is uitgevoerd. Het cliën-

tenperspectief wordt steeds belangrijker. Dit is een tijdperk waarin we niet meer over mensen zouden moeten willen praten, maar er alles aan moeten doen om mensen te faciliteren zodat ze voor zichzelf kunnen spreken.

“Eén van de opdrachten die ik aan mezelf geef, is het wereldkundig maken van problemen, zodat mensen zich ervan bewust zijn.”

Ik ben ervan overtuigd dat we hierin nog veel slagen te maken hebben en daar wil ik heel graag aan werken. Zelf het land intrekken en onderzoek doen geeft mijn functie meer inkleuring. En het geeft de adviesrol van de LCR meer kracht. Eén van de opdrachten die ik aan mezelf geef, is het wereldkundig maken van problemen, zodat mensen zich ervan bewust zijn. Ik zou willen dat we niet alleen maar aan onszelf denken: gun een ander ook wat geluk. Dat is mijn missie.”

Thema Armoede & Schulden

Ieder jaar maakt de LCR een jaarplan voor het jaar erop. Daarin worden de thema's benoemd waaraan dat jaar wordt gewerkt. Daarbij wordt ook de Kameragenda gevolgd op de thema's die de LCR belangrijk vindt. “Er is een aantal prioritaire thema's en Armoede & Schulden is daar één van,” zegt Asante. “We hebben bijvoorbeeld het programma Schouders Eronder, een samenwerkingsverband tussen Divosa, Landelijke Cliëntenraad, NVVK, Sociaal Werk Nederland en VNG, waarbij we aan de slag gaan met het thema schulden op het gebied van kennisontwikkeling, innovatie en professionalisering schuldhulp.

We willen de praktijkbeleving en -ervaring zoveel mogelijk aanwenden om beleid en wetgeving te veranderen. Hierbij betrekken we ook de lokale cliëntenraden. Verder hebben we onder andere de thema's Werkende armen, Beschut werk, Verrekening van inclusietoeslag en Verrekening van inkomsten. Bij dat laatste zie je dat het vaak niet loont om te gaan werken, omdat al het extra's direct weer van je inkomen afgaat. Soms zijn mensen zelfs nog slechter af als ze gaan werken. En krijgen ze vakantiegeld – dat valt onder de beslagvrije ruimte – dan wordt er vaak toch beslag op gelegd. Dat zijn dingen die onze aandacht hebben. Binnen het thema Schulden zijn veel deelonderwerpen die we willen aanpakken en benoemen en waarover we ervaringen willen delen met de cliënten. Om thema's te agenderen zijn we afhankelijk van onze bondgenoten in het land. Als wij de enige organisatie

zijn die zich ergens druk over maakt, dan worden we niet serieus genomen. We zijn afhankelijk van de omvang en kwaliteit van onze samenwerkingen met andere maatschappelijke organisaties in het land, net zoals zij weer van ons afhankelijk zijn. Ik vind samenwerking heel belangrijk en ga er ook veel energie in stoppen. Om maar een voorbeeld van vruchtbare samenwerking te noemen: de onzalige plannen rond de Wajong zijn door een goede samenwerking met verschillende maatschappelijke organisaties én de inzet van de doelgroep van tafel geveegd!”

Lokale democratie

De LCR is geen koepelorganisatie van lokale raden, maar werkt wel samen met die raden. “We delen kennis en expertise en de lokale raden weten ons ook te vinden met hun ervaringen en vragen,” legt Asante uit. “We werken samen in projecten. Zo hebben we bijvoorbeeld met de cliëntenraad van Amsterdam in 2016 een zwartboek gemaakt over bijstand en de verrekening van vakantiegeld. Vanuit die projecten kunnen wij ook weer onze adviespositie versterken. Maar we zijn er vooral voor toezicht op de uitvoering van landelijke uitvoeringsinstanties. We toetsen hoe het beleid werkt en hoe het wordt uitgevoerd, voor iedereen die op enige manier afhankelijk is van een uitkering. We zorgen dat ervaring en advies van cliënten worden meegenomen. Daarom is het ook zo belangrijk dat mensen hun rol pakken binnen die lokale raden. Op die manier kunnen ze participeren in het beleid van hun gemeente. Waar we ons wel zorgen over maken is dat met de transformatie van het sociaal domein er bredere cliëntenraden worden gevormd. Wat wij daarbij zien is dat sommige thema's, zoals armoede en schulden, snel van de agenda afvallen en dat het meer gaat over Wmo en Jeugdzorg.

Gemeenten zouden eigenlijk een manier moeten bedenken om ervoor te zorgen dat de ervaring van hun inwoners ook wordt meegenomen in hun beleid. Dat dat gewaarborgd blijft. Wij adviseren cliënten: haak aan bij die lokale cliëntenraden, sluit aan, hang aan de telefoon met je raadsleden, bestuurders en wethouders. Zorg dat je gehoord en gezien wordt. Dat klinkt misschien gemakkelijker dan het is, want de wereld van beleidsmakers is soms hermetisch afgesloten. Het vraagt veel van competenties, kennis en assertiviteit om daar doorheen te komen. En kom je er niet uit: bel ons of schrijf ons. Wij zitten in een rol waarin we landelijk overzicht hebben over allerlei ontwikkelingen. Kennis die we opdoen doordat in gemeente X iets heel goed werkt, kunnen we delen met gemeente Y. Wij zitten ook aan tafel met de VNG en hebben te maken met wethouders sociale za-

ken. Wij vinden lokale democratie heel belangrijk. Wat voor legitimiteit heb je als wethouder als je beleid maakt waarover jouw inwoners geen zeggenschap hebben? Elke wethouder, staatssecretaris, minister zou zich moeten afvragen: waar ben ik mee bezig, wat voor effect heeft mijn beleid op mijn inwoners en welke zeggenschap hebben ze?”

Invoelbaarheid vergroten

Als politica weet Asante wat het systeem met je kan doen als mens en als politicus. “Je kunt erin verstrikt raken en vergeten wat je ook alweer in de politiek kwam doen,” zegt ze. “Vooral in mijn tijd in de gemeenteraad van Amsterdam voelde ik dat erg. Ik heb in mijn tweede termijn het stadhuis wat meer achter me gelaten om me te focussen op de mensen voor wie ik iets wilde betekenen. Ik had bijvoorbeeld Jeugdzorg onder mijn hoede en zag in Amsterdam de problematiek van tienermoeders. Armoede, drugsgebruik, misbruik, moeders die zwangere dochters op straat gooiden omdat ze zelf al genoeg problemen hadden... Welke kansen krijgt zo'n baby dan? We moesten dus focussen op huisvesting en de mogelijkheid voor scholing of werk. Maar op mijn plannen kwam veel verzet vanuit het college van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad. Ik heb twee jaar lang opgetrokken met die meiden en de hulpverlening en toen gezorgd dat er een groep tienermoeders in de raadszaal hun verhaal kwam vertellen. Dat maakte veel indruk: ineens was het niet meer abstract. Daarna kon er wel van alles. Ik dacht wauw, dit is politiek. Hier doe ik het voor. Dat past ook bij mijn rol als voorzitter van de LCR: mensen betrekken, versterken, aan tafel zetten bij bestuurders om ze mee te nemen in hun realiteit. Vertel je verhaal, dat maakt het invoelbaar. Dat is mijn missie: invoelbaarheid vergroten van beslissers. Het gaat om mensen.”

Standaardisatie vs. maatwerk in schuldhulpverlening

De LCR wil de mogelijkheden verruimen om met een schone lei te beginnen. “Veel mensen denken dat mensen met schulden dat bewust doen of gewoon stom met geld omgaan,” zegt Asante verontwaardigd. “We zijn dus als maatschappij gericht op straffen en aanpakken. Maar mensen gaan kapot aan schulden en straffen heeft geen enkele zin, zeker niet als je buiten je eigen schuld in de schulden bent geraakt. De toegang, de kwaliteit, de bejegening en de duur van schuldhulpverlening moeten volgens de LCR standaard zijn: het mag niet zo zijn dat je in gemeente A minder toegang hebt tot schuldhulpverlening dan in gemeente B, omdat daar toevallig ander beleid wordt gevoerd. Daarnaast bepleiten wij

maatwerk. Maatwerk is mensenwerk: je kijkt naar degenen die tegenover je zit en neemt maatregelen en stappen die goed zijn voor die persoon. Dat kan per persoon verschillen. Standaardisering en maatwerk hoeven elkaar dus niet uit te sluiten, maar moeten op de juiste onderdelen worden ingezet.”

Speerpunten

Asante is voor vier jaar benoemd tot voorzitter, met een mogelijke verlenging van nog eens vier jaar. “Wat ik in die tijd wil bereiken? Het zou gaaf zijn als het lukt om het wettelijk minimumloon en het sociaal minimum omhoog te krijgen,” peinst ze. “Daar gaan wij niet direct over, maar ik zeg dit omdat ik zie dat veel problemen die cliënten ervaren, voortkomen uit hun belabberde inkomenspositie en dat het vaak niet loont om te werken. Het gaat erom dat mensen aan het werk zijn en dat het loont om te werken. En dat je het mensen kunt om een normaal leven te leiden. Ik ben ervan overtuigd dat je geen normaal leven kunt leiden als je maar 960 euro per maand te besteden hebt. Ik las het rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau over armoede. Ze werken daar met een formule om armoede te berekenen met een basisbehoeftebudget en een – nauwelijks ruimer – ‘niet veel maar toereikend’ budget. Ze rekenen daarbij met een huur van 300 euro. Dan denk ik: waar stáát dat huis? Dat is toch een enorme denkfout in de manier waarop je tegen armoede aankijkt? Sommige mensen hebben drie banen om rond te komen, met flexibele contracten waardoor ze niet krijgen uitbetaald als ze ziek zijn. Werken moet lonen. De flexibilisering van de arbeidsmarkt kunnen we als LCR niet tegenhouden, we kunnen ons er wel sterk voor maken dat de inkomenspositie van cliënten verbetert. Mensen met een beperking, die prima kunnen werken maar toch niet in dienst worden genomen omdat de werkgever het niet vindt lonen... als de helft daarvan na deze periode aan het werk is, dan ben ik een gelukkig mens.

Wat ik ook graag anders zou zien is de samenstelling van cliëntenraden. De samenstelling van onze populatie is heel divers, maar de cliëntenraden bestaan vaak uit wat oudere, hoger opgeleide, mondigere mensen. Ik zou het mooi vinden om over vier jaar terug te kunnen kijken en zien dat die lokale raden wat meer divers zijn geworden, dat ze nog inclusiever zijn geworden. Als vrouw met een migratie-achtergrond probeer ik dat in mijn loopbaan en ook in mijn privéleven na te streven. Het is niet meer van deze tijd om over mensen te praten zonder dat ze zelf aan tafel zitten. Daarin zou ik ook verandering willen zien. Verder zet ik het werk van mijn voorganger Gerrit van der Meer graag voort.”